

Изази суботом.

Цијена:

За ЦРНУ ГОРУ и АУСТРО-УГАРСКУ на годину 6 ф., на по године 3 ф., на четврт године 1 ф. и 50 новчића.

За ВОСНУ и ХЕРЦЕГОВИНУ и све остале земље у ЈЕВРОПИ и АМЕРИЦИ: на годину 20 франка, на по године 10 франка, на четврт године 5 франка.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплате шаље се у плаћеним писмима непосредно администрацији „Гласа Црногорца“ на Цетиње, а може се и картом унутршњом поштом у Котор. Дошле писма се уредништу. Рукописи се не враћају.

За огласе плаћа се, по простору који заузму из шетита, 7 новчића од реда на први пут, а за сваки даљи пут по 5 новчића. За огласе веће и на дуже вријеме попушта се.

ЦЕТИЊЕ, 28 фебруара.

Од јучер је у нашој престолници ријетки и врло уважени гост — Његова Екселенција Абдул-Керим-паша, гувернер од Арбаније, који је дошао по упуству Високе Порте, да као Царски Намјесник пограничне нам тако важне провинције, учини посјету удворности Његовом Височанству, нашем Господару Књазу Николи.

Мутном положају у Арбанији, који је колико нашој влади толико Високој Порти све више бриге задавао, летос је Висока Порта коначно учинила, пославши у Скадар на столицу Царског Намјесника Његову Екселенцију Абдул-Керим пашу, снабђена потребитијем пуновлашћем да уведе ред у толикој анархији.

И Висока Порта није се преварила у избору: знала је кога је на тако важно мјесто послала. Његова Екселенција, дошав у Скадар, одма се латио радикалних мјера, и одма се осјетила и припознала благодатна пошљедина Његове мудре и енергичне управе у самом почетку њеном.

Одма иза тога доброга почетка, Висока Порта ево упућује Царског Намјесника на Цетиње, Господару сусједне Црне Горе.

Ова пажња Царске Отоманске Порте према нашем узвишеном Господару најбољи је доказ развијања извренијех пријатељских односа између Царске и Књажевске владе и већ давно постојећег отворенога пријатељства између срећно владајућих Господара турске царевине и црногорске књажевине.

У нашем положају, у дотицају са елементима тако разуданијем, суровијем и фанатичнијем, ово пријатељство наше не да се оцијенити, као поти-

најбоље јемство толико жељенога мира и поузданог сусједства.

Зато нек нам је добро доша тако мно гост, Његова Екселенција Мушир Абдул-Керим-паша!

У очи ове тако значајне посјете збио се на сјеверној нашој граници врло жалостан догађај.

Ушљед јесењашњих поводња био се покварио један дрвени мост на Тари близу Колашина. Пошто су се пограничне власти с једне и с друге стране споразумјеле, с наше стране прошле недјеље се отпочео рад око поправљања тога моста.

Дочим су наши људи на томе радили, одили су из Мајковца сватови, на броју око 40, и као сватови весели на путу пјевали и из пушака метали. Кад су прошли близу нашијех радника, несрећнијем случајем, сигурно сасвијем нехотице, једно зрно погоди једнога од нашијех, који ту међу својом дружином мртв паде. Под утиском проливене крви, у том истом часу, наши људи, који вазада оружје собом носе, разјарени прихвате пушке и унаде огањ на турске сватове преко Таре. Тада и турски сватови с друге обале онаде пушке пут нашијех и изради се прави бој, у ком падше с једне и с друге стране неколико мртвијех и рањенијех.

На први глас о овоме несрећном случају похитале су пограничне власти с једне и с друге стране на лице мјеста ради извиђања, те су се узеле потребите мјере, што је захтијевао тако озбиљан догађај.

Очевидно је: разузданост и само воља, што влада и још пркоси царскијем властима у вилајету косовскоме на штету и истребљење раје, родне браће нашијех онамошњих граничара; и скорашња црвена крв црногорска, из бусије проливена на путу од Бјелопоља: нијесу могле допустити нашијех радницима, да хладно узму жалосни догађај и да га припишу несрећном случају, што би се у нормалнијем приликама од њих морало захтијевати.

Сажаљевајући обе владе подједнако овај тако пенио догађај, оне ће свом вољом пријенути, да на пут стану још немилвијема пошљедцима.

Но није доста добра воља влада: треба ту и људи, који су способни, да ту вољу врше; а да је то тако, и да Висока Порта има таквијих људи: то је показао кроз кратко вријеме нови Валија скадарски, данашњи мио Гост нашег Књажевскога Двора.

Тек кад и вилајет косовски добије таквога Валију, и наша Књажевска Влада и Висока Порта моћи ће се опростити бриге, коју им данас тај вилајет задаје.

СЕДМИЧНИ ПРЕГЛЕД.

ЦЕТИЊЕ, 28 фебруара.

Телеграми из Атине пошљедње седмице и данас на првом мјесту записују јевропску журналистику. Ево што се збило: Краљ је позвао Делијаниса да његов кабинет даде оставку. Делијанисов кабинет то је саопштио народном представништву, које је било на окупу, и већина је гласовала повјерење влади. Такав одговор владе и народног представништва на Краљев захтјев, народ је дочекао најодушевљеније. Мноштво је отпратило Делијаниса до његова стана највећијем изјавама оданости и поштовања, те је Делијанис са прозора држао говор, рекавши: ослабајући се на повјерење народно, не уступајем своје мјесто. Од стана министра председника гомиле раздраженога народа купиле су се пред Краљев двор, одакле их је у неколико пута разгопила кобица. Па је народ озлојеђен отолом одио пред стан Трикуписов, гдје му је изјавио неповјерење, сигурно држећи да ће Краљ позвати Трикуписа да састави ново министарство. И било је тако, али Трикупис се није хтио примити. Тако је састав новог кабинета био повјерен Константопулу, који га је исти дан овако саставио: Константопуло председништво, унутрашње послове и interim финансије; Фила-

ретос правду и interim иностране послове; Сахтурис минарцију; Мастрасе рат; Панамикалопуло просвјету и црквена дјела. Нови министри су исту вечер Краљу заклетву положили. Сјутридан је званични лист донио краљеву одлуку, којом се одпушта кабинет Делијаниса, а на његово мјесто именује нови Константопулов. Даље је званични лист донио краљеву писмо, којим захваљује и честита генералу Мавромикалу, што је војском уздржао ред.

Ова захвалница каже нам довољно каква је опасна ситуација била тај дан у Атини. Но зашто Краљ је морао унапријед знати, како ће се војска владати, кад се одважно на овај изванредни корак.

Узрок овога корака Краљева навод се страховате Краљеве, да се још више непоострије већ постојећа давно криза финансијална. Али Делијанис није био узрок тој кризи; што више он се био прихватио енергичнијех мјера да побољша државне финансије: тако је био у пошљедње доба пристао, да се повисе порези и царине, и да се уведе монопол дувана, што прошле године није хтио да одобри министру финансије Карагосу, те је био с тога сам узео финансије. Што су државне обвезнице пале по јевропскијем пазарима, то је влада приписивала ошћем критичном финансијалном положају, у ком се наоде државе средњег ранга од финансијалне кризе аргентинске републике. На сваки начин већина народног представништва одобрила је финансијалну политику владину, што значи, да је увиђала, да се другачије не може изаћи из тог тешког положаја финансијалног.

Него изгледа да ту није било само финансијално стање државно узрок ове Краљеве одлуке. Назад мјесец дана листови су донијели била, како су наступили зашти односи између Краља и Делијаниса због аваширања пекијех официра, који су се били истакли у демонстацији противу пређашње владе

ЛИСТАК „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА.“

ЗАСТУПНИЦИ ЈЕВРОПСКИХ ДРЖАВА

У НЕКАДАШЊЕМ

Цариграду

историјски преглед

В. Теплова.

(Превод с рускога.)

Као год што се море у вријеме прилива постепено диже и својим валовима неабјектно потапа предјеле дуж обале, тако се исто турска држава, која је у брзо постала моћна, ширила по Малој Азији. Византијска империја, немоћна и већ одавно уздрмана непресталим ударцима варвара, није била кадра да се томе ширењу одупре и да га заустави, — шта више, она се томе одупирала више него се то могло очекивати, али, најпослије, и она је пала под ударцима нових непријатеља, који су престано, један за другим, као валови на њу наваљивали, и који су, пошто су остали тајанствени предјеле средње Азије, колијевку толиких народа, неуморно проламали себи нови пут к мору.

На скоро је и Мала Азија постала тијесна за царство османлија, које се ширило на све стране: оно је прекорачило преко мореуза, а мало за тим пао им је у шаке и онај град, о којему један византијски летописец каже, да је био „најславнији међу најславнијим, цар међу градовима, око свију градова, ослонац православља, уточиште наука и вјештина“ и о коме је блажени Андрија Критски, чудећи се његовој величини, рекао „во истину град сей више слова и разума ест.“

До освајења Цариграда османски Турци нијесу имали правилних односа са сусједним јевропским државама, јер нападајући на њих, нијесу се упуштали да чине с њима особите какве уговоре, да неби тим начином били везани према невјерницима.

Венеција је била прва држава, која је послѣ пада византијске империје уредила пријатељске односе са побједитељима Палеолога. Већ 1454 године, а то је прве год, послѣ пада Цариграда, венецијански сенат послао је Мухамеду II посланика Вартоломја Марћела, који је постигао да закључи уговор, по којему су обе државе добиле право слободне трговине и бродарства. Обје су се државе узајамно обвезале, да нити помажу, нити дају уточишта непријатељима које год од њих, а султан је пристао, да се венецијански били или посланик стално настану у Цариграду.

Године 1478 краљ неапољски, Фердинанд Арагонски, врло се благонаклоно одио према пријатељским предлозима Мухамеда II, те не само да је допустио турским лиђама слободан улазак у сва неапољска пристаништа, него је пристао и на то, да учини савез са Портом. У историји јевропске дипломатије ово је први савезни трактат међу једном хришћанском државом и невјерницима *).

Наскоро је и Венеција пошљедовала овоме примјеру и пошто је 1489 г. закључила уговор, којим се свршио шеснајестогодишњи крвави рат са Турецком, свечано је примила посланика Мухамеда II, те је баш тада венецијански сенат потписао трактат, по којему се република обвезивала, да одма како султанове владавине буду нападнуте, остави на заштиту стотину галера. Турски посланик, од имена султана, обвезао се, да

*) Histoire de l'empire ottoman, par Hammer, III. 221.

ће Турска о своме трошку извести сто хиљада војника на заштиту републике, кад она то тражила буде.

Таквим начином Неапол и Венеција побришули су се, да ушлету у своја дјела султана, ослабајући се на њега у својим вјечитим ратовима, а то је било скоро петнајест година прије закључка тако оглашенога савеза међу Франсуа I-им и непријатељима хришћанства. Султан пак са своје стране, као врло вјешт политичар, мјесто да безразложно и вјечито ратује са хришћанима, нашао је за боље, да њих саме подбада једнога против другога, наимјенито помажући невјерним ђурима, или како турски историчари кажу: „помажући час пшима против свима, час опети свима против паса“.

Побјег брата султана Бајазита II, принца Зизима или Цема у Јевропу, послужило је као повод за прве дипломатске односе турака са Француском.

Родоски ритери, који су 1482 г. примили принца, по његовој молби, ријешили су, да га намјесте у каквом год мјесту Оверњског приорства. Ову своју намјеру они су саопштили папи Сиксту IV и францускоме краљу Лудвику XI, додавши уз то, како би било корисно за све хришћанство имати у својим рукама као заложника рођеног брата турскога султана. Пошто су 1 септембра 1482 г. послали Цема у Ницу, пуномоћници ордена, одма другога дана, кренули су у Цариград, где су и закључили трактат мира са Бајазитом II. Особитом пак конвенцијом, која је закључена на Родосу 8 децембра 1482, султан се обвезао, да плаћа ритерима годишње по 45.000 дуката у име расхода на издржавање његова брата. Ушљед оваког споразума султан је 1483 г. послао Хусеин-бега на Родос, да преда ритерима уговорену суму, а у случају ако Цем буде већ преведен у Француску, да отоле иде Лудвику XI.

Пошто је Хусеин-бег извршио своју поруку на Родосу, отпустио је у Ницу, а отоле у Шамбери, по пошто је у току тога времена Лудвик XI већ био умро, а родоски ритери нијесу допустили султановом посланику да се види с Цемом, који се тада налазио у Пјун, Хусеин-бег био је принуђен да се врати натраг.

У то вријеме мађарски краљ, папа и мисирски султан трудили су се, сваки због својих разлога, да добију Цема под свој непосредни надзор и водили су о томе преговоре с најпослијем Лудвика XI, Карлом VIII, и са громејстером ордена, д'Обисеном. Султан пак поново је 1486 г. послао францускоме краљу истога Хусеин-бега. *)

Турски изасланик морао је помоћи Цему да побјегне, што је он већ раније замислио, а у исто вријеме морао је формално захтјевати да се изда. Султан је за то да му се изда брат предлагао францускоме краљу све свете мошти, које су биле нађене у турској држави од кад је узет Цариград. Осим тога он му је обећавао дати Јерусалим, који и ако није још био освојен, али се освојење његово очекивало у скором времену. Поред свега тога Хусеин-бег, по наредби краљеве, био је задржан у провансалском граду Ријеау и било му је наређено, да отуда јави у чему се састоји његова исција. Мисија Хусеин-бегова није никако испала за руком, јер Карло VIII не само није хтио да га види, но је, напројин, идуће године ступио с папом и с родоским ритерима у споразум, на основу кога Цем је био предат папи Инокентију VIII да га чува.

Поред свега тога султан је још једном покушао да дође до тога да му се Цем *) Recueil des traités de la Porte ottomane, par le baron de Testa, 2.

Кад ветрић ледају проже или шуми у вече тавно,
Ов живи ледају покров и крепи вечни сан.
А доде Дунав бруји и густи шуморе дуби,
И одах и негда грма и живи трети млад...
О тога суморну пјесму, о тога пјесму о туну!
С уздахом ја је примам, с одјеком праан град.

(Народно признање пјесницима.) Не
колик радикалијех заступника у народној
скупштини у Биограду подијело је шљедети
предлог: Познато је народном представништ
ву да данас живе у крајевини Србији два
човјека, два пјесника и књижевника првога
реда. Не само што су они пером и књигом
пронијели преко свијех крајева српских
славу и име српско и уздигли свијест о
јединству нашег народа, те се данас на
њиховим умним брковицама толико загријева
ерце српске омладине, и челици јој се дуна
за велика дјела будућности, него су они
пронијели славу српског имена и ван свих
граница наше доминае. Од Тимока на до
Јадранскога мора; од Будима на до
Нокре и Содуна, српска омладина и цио
српски народ кријени се српским пјесмама
и молитвама, које су им приправил ови
дивови српске књије. „Груда земље“,
„Мрва халеба“, „Диките школе“ и т. д.
чују се данас по свијема крајевима, у
којима се српски збори, српски пјева, и
српско име сиomiше. Још се налази у жи
воту пуне људи, који с поносом причају,
како им је једина и најбоља лектира у
животу била: Љубина „Шумидинка“. „Срп
ске гусле јаворове“ о којима се данас ци
тају лекције у Бечу, Лајпцигу, Берлину
и т. д. при предавању на универзитету о
епосу српскога народа, јединоме епосу, који
још живи и постаје и који још завршен
није, — те гусле, које су опјевале косов
ску пропаст и оба устанка, које су опје
вале Краљевића Марка и Сграхивића Ба
на Јанковић Стојана и од Сења Тодију
т. д. само су добиле златан ореол, кад
им је Змај дигао гуслара у седмо небо а
у умјетничкој пјесми својој „Гусларева
смрт“. — Читави нараштај иваспитавани
су и панајан духом слободе, правде, мора
ла и јунаштва, на павирима, које су отво
рили ова два мужа, ове две ретке патри
оте. На тако то још и данас бива. —
Кад би нас просвештељи народи данас
унитали: имате ли кога великог и чувеног
пјесника и књижевника у животу? — ми
би смо морали прво на њих двојицу цру
жити руке. — На ко су ти људи? — То
су г. Љубомир П. Ненадовић, академик,
пјесник и књижевник из Ваљева, и г. др
Јован Јовановић — Змај, пјесник и књи
жевник, и практични љекар за варош
Београд. — Сунце живота, оба ова велика
Србина већ је на заранцима. Вријеме им
је коју објавило, а тежак живот боре на
ушито. Обојица живе самохрани у свијету
овом, повучени у мирни живот од све ду
ке и буве, живиши као стољетни растови
криво земље Србинево, којима је бура
врине помогла а стубове одијела. — На
брајати њихове заслуге за народ српски,
значило би писати историју њихова живо
та и рада — а то ће бити посао истори
је српске књижевности. — Испуњени при
знањем и благодарношћу према овој двоји
ци великана српске књије и српске мисли,
а понесени свијешћу положаја у коме смо,
жељећи да тиме учинимо највеће добро,
што га можемо учинити заслужним сино
вима српскога народа, на измаку њихових
дана, како бисмо им дали видљивим знаком
признања и како бисмо се тиме одужили

и историји и нараштајима, који ће за нама
доћи, потиснени мисле да ће погодити
жељу високог народа српског, ако пре
дложе Народном Представништву, да оно
изводи рјешити: „Да се г. Љубомиру П.
Ненадовићу, академику и књижевнику по
ред пензије, коју има и гош дјру Змај
Јовану Јовановићу, практичномо љекару и
књижевнику, издаје годишње из државне
касне, у име народног признања, свакоме
по четири хиљаде динара годишње, за све
време њихова живота.“

Овај предлог је скупштина једнодушно
примила, што ће задовољством насладити
свакога Србина.

**(Спајање Српског Ученог Друштва са
Српском Краљ Академијом.)** Народна скуп
штина у Биограду довила је закон, којим
се Српско Учено Друштво удружује са
Академијом у једну целину овиме усло
вима: Српско Учено Друштво бира између
својих редовних чланова осморцу за сталне
чланове Срп. Краљев. Академије. Остали
редовни као и сви дошени и почасни чла
нови Српског ученог Друштва постају
почасни чланови Српске и Краљевеке Ака
демије. Све имање Срп. Ученог Друштва
саставља се са имањем Српске Краљевеке
Академије, а тако исто и сви његови
дегати и завјештања.

— Le sassifraghe del Montenegro rac
colte dal Dott. A. Baldacci. Prima not del
Dott. A. Terracciano Отштампано из „Bul
letino della Società botanica italiana“ (Adi
nanza della Sede di Roma bel 19. Novembre
1891.)

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ.

Цетиње, 2 фебруара.

(Долазак Валије Скадарскога.)

У сриједу у јутро стигао је на Цр
нојевића Ријеку својим јахтом Његова
Екцеленција Абдул-Керим-паша. Губер
ниер Арбанашки из Скадра. Кад је
прешао мимо Лесендре био је поздрав
љен са оне тврђаве са 17 мет. из то
пова. На Ријеци су га дочекали
Ахмет Фези-бег посланик отомански
при нашем Двору, придворни чинов
ници, у сусрет му изаслани: г. г. ма
јор Тефик-бег, бригадни адјутант
Јанко Вукотић, који је Високом Го
сту аташирап, и Иво Ђуровић офи
цир двореке гарде; даље све мјесне
власти и представништво варошко са
мноштвом народа. Ту је био Високи
Гост поздрављен добродошлицом и по
народном обичају ваземна му је била
здравица. — Послије малог одмора у
књажевском Дворцу Лесковцу Абдул
Керим-паша сисо је у двор. кола са 2 отом.
послаником и аташиранијем му г. Вуко
тићем и кренуо је пут Цетиња. Пред
колом је одила дворека гарда, и за њима
пашина пратња у троје кола. — Кад су
били код Цеклина, Високога Госта до
чекао је добродошлицом и здравицом г.
коман. пош. Ђоко Пејовић са мноштвом
народа. — Тако исто код Добрекога Се

кад будем имао нара... Ето помирићу се с
оцем, или ћу наћи мјесто... за сребрни
сат, купићу ти златан, за ракију частићу
те шампанером.

Он сисети оштерећену ракијом главу
и ућута. Али се одједном исправи и
рече:

— Или тога већ никад бити неће?
или сам већ пропао? За навиком? без
повратка?... Саво! Пропао?...

Он са заносом зграби Саву за руку
и поче је сипевати, гледајући га великим,
уплашеним и молећим очима.

Саво је био у негодном положају
и сједио је збуњен не знајући шта да
рече.

— Зашто да пропаднеш, сачувај
Боже! рече он најзад.

— Али ја не могу да повратим, да
поправим то што сам учинио! рече Беле
сов шапћући. Кесарон! Разумије се!.. А
шта ће даље бити?... То је јасно!.. клео
се ја рајем и наком, молио, плакао —
судбина тјера својом... Са степенце на
стененицу!.. Силазим!.. надам!.. држи!.. А
до врата!.. Не, опрости!.. Можда још није
све пропало, Саво? а?... Нећу више да
нијем!.. Носи до ђавола овај гад!.. Плати,
Саво! Све ћу ти послуже вратити: и за
сат, и за ракију... Чујеш?

— Добро, Пајо, са временом...

— Ти сад нећеш да знаш за мене,
али ја ћу те наћи... Пазићеш ти мене!..
То, брате, још ништа не доказује што
сам се користио твојим сатом. Узео
сам — вратићу ти... Свакојак бивају
прилике?... Ја сам маштао да играм Хам
лета и играћу га — и одједаред... Ја сат
нисам продао, само сам га заложом. Уни

ла, Добрдани су изијели Абдул-Керим-
пашин здравцу. — На Цетиње је приспо
у два сата послуже подне и починуо је
у хотелу Отоманског посланства. —
Мало пошто се одморио одио је госп.
Гавро Вуковић, министар иностра
нијех дјела, да Његову Екцеленцију
поздрави добродошлицом од стране
Његовог Височанства.

Јучер је Његова Екцеленција
Керим-паша у 11 сати била примљена
у Свијетломе Двору од Његовога
Височанства Књаза Николе у свечаној
аудијенцији. Пред Двором је чинила
почаст једна чета војничка и једна
церијанчка. Његова Екцеленција до
везао се у свечанијем дворскијем ко
лима, с којима га је одио прихватити
ордене-офицер Милутин Вукотић у
пратњи једнога одјељења гарде под
уравом офицера Ива Ђуровића. У
друго шестеро кола слједила је сва
пратња Керим-пашина и све особље
отоманског посланства. — На вратима
Свијетлога Двора дочекао је Његову
Екцеленцију г. министар Вуковић и
одвео у велики дворски салон, гдје га
је дочекао Његово Височанство Књаз
Никола и Његова Свијетлост Књаз На
шљедник Данило окружени са свијема
Својима великодостојанственицима. По
што су били измијењени најердацији
поздрави. Његова Екцеленција пре
ставила је Његовом Височанству чла
нове своје свите; па је Његово Висо
чанство изволило такођер преставити
Своме Високоме Госту Своје велико
достојанственике. Послије тога одма
Његово Височанство изволило је поча
стити Керим-пашу краћом приватном
аудијенцијом у побочном малом салону.
За тим је Високи Гост био отпраћен
истијем почастима у хотел Отоманског
посланства. — Одма послуже ове све
чане аудијенције, Његово је Височан
ство изволило послати Отоманском Ве
ликодостојнику знакове првог степена
реда Данилова; а такођер и свијема
члановима његове свите мање степене
истог реда по њиховоме рангу. —
Послије подна је Његова Екцелен
ција чинила посјете код наших ми
ништар и иностранијех и дипломат
ских агената. — Синоћ је био у
Свијетломе Двору у почаст Његове
Екцеленције велики објед, на ком су
имали част присуствовати сва свита
Његове Екцеленције, све особље Ото
манског посланства, и сви државни
великодостојанственици. — Ноћас је у
Свијетлом Двору приватна вечера, на
којој је позван Мушир Абдул-керим
паша са пратњом и особље отоманског
посланства. По вечеру позвани су у
Свијетли Двор на чај шефови дипло

матскијех заступништва странијех др
жава.

матскијех заступништва странијех др
жава.

(Из завода Царице Марије.) У
сриједу 26-ог тек. прослављен је у
овдјешњем женском заводу рођен
дан Његова Велпчанства Цара Алек
сандра III-ег богослужењем. Велики
конперат, што је приређивао за овај
дан г. проф. Толнгер, изостао је због
короте, која влада за блаженопочившом
Књагињом Даринком.

(Захвалиница.) Примили смо из
Котора шљедету захвалицу:

Пригодом мојега „Ударја за прене
жио дар Дру Анги Старчевићу,“ — обје
лодањена у IV. бр. „Гласа Црногорца“, —
примио сам с Цетиња, из Котора и из Вр
лике три прекрасне и врло родољубиве
„Адресе“, окићене многобројнијем својеру
чим потписима дичнијех мојјех пријатеља
и поштоватеља. — Осим тога стигле су ми
много посебне захвалице; и то неке, од
неколика висока достојанственика: митро
полита хади Саве Косановића, преузвише
нога бискупа Стросмајера, владике Др
Никодима Милаша, и од војводе Маша Вр
бице. — Не могу дакле ни ја себи одо
љети, а да не похитам и да јавно не очу
тујем, свој вишеспоменутој Господи своју
најискренију и најдубљу захвалност: коли
ко за преугодну и отличну почаст, коју
су ми они постреством својих адреса и
лестова, посве доброхотно указали; толико
још и више, за оне једнодушне њихове из
јаве према брацкој помирљивости између
Срба и Хрвата, на коју помирљивост, буде
и потичу, јасно и неспориво, свуколику
споменуто браћу, они који „политрици“
ма што звецали буд који затуцани стра
чари, букавци и измијењашу, за које би
Ђусти (Giusti) казао „voltafaccia“, — којима
не лежи никаква истина у души; пошто
истине нема, ни у њихову уму, па ни у
њиховом срцу. — Њима је тобож криво,
што сам онако одлучно староме клеветнику
довикнуо:

Стани!... Умукни!... Кај се!...

а не помисљају
колико се је онај клеветник љуто и пре
погано огрђешито о савколики један брацки
и јуначки народ; и колико ли се он стра
шно гријеши, не о саме Србе, него и о Хр
вате, сијањем нечувенога пакленог раздора
и несклада између присне и крвне браће. —

Господо и пријатељи! — Моја је сав
вјест сасвим чиста, пак се не смијем оевр
тати на оно што говоре, или што ће рећи,
смућљивици и смушењаци. Ако сам ја и
устао на обрану своје немили и тешко
увријеђене браће: и пак ми је мирна душа,
да се нијесам ни за једну длаку издао
никаквоме својем досадашњем домољубном
пачелу. — Било је вријеме када ја ни своју
браћу Србе поштедно нијесам: свиједок ми
мој „Чича Гога“, „Нови пакао“ и још неке
моје пјесме. — Па, који би ми свијестан и
справедљив Хрват данас могао забавити,
што баш ја устадох да — старац стариу,
свештеник одјетнику — сузбијем у грло
онакове грдне и бруке, које премашују
сваку границу људске улудности и људ
скога достојанства, довикујући и опет оном
забуђеном браћу:

„Брава своје;
„Анте, — то је

— Шта да ти рече? Жао ми је...
веома ми је жао. Заслужујем тамницу, али
ти ме нећеш затворити... а ја сам — радији
сам на слободу... то јест, за сад, за вријеме...
А после ћу се свикнути... До свега ћу
доћи... „у своје вријеме све ће бити, браде:
неће те ни тамница миновати“... Али тешко
ми је, брате, горко!..

Сава Ђушане: није му излазило из
намети да је то свакако долов, па још
онај што му је украо сат; те му је мисао
сметала да се обазре на неке умекшавајуће
околности.

— Пази немој да си брбљав! рече
Белесов смијући се неприродно и изађе
из кафане.

— Пајо! позва га Сава.

Он се не обрну.

И одједном жалост, коју осјећаше
Сава у своме срцу, час јаче час слабије,
побједа и отисну две друге осјећаје. Он
скови са свога мјеста, плати на брзо и
потрча за својим изгубљеним другом. На
улицу бјеше мрак. Само мали дно калдрме
бјеше освјетљен кроз кафанске прозоре, а
даље се сгушћаваше у црне сенке полу
тама петроградске прољећне ноћи.

— Пајо! јасно завика Сава.

Одговор не бјеше. Чујаху се гласови
пролазећих људи, звекетаху кола, звоњаше
улична конска жељезница, од нескуд допи
рачу звуци од хармонике.....

Али кад је опазио велики угисак што
је то признање учинило, он одједном
промијени тон.

— Шта си избуљно очи? Зашта га
он са изазивајућим изгледом: — не донада
ти се? Лопов а?... Стало је мени за тебе!..
Пока вае све ђаво носи, подлаци!

— Пајо, на шта сам ти рекао? про
мрмља Саво, у осталом са измијењеним
лицем: — ја те не осуђујем... Погрешно
си, па шта ће се? Ја ти нијесам
судија...

— Чујеш, Саво! па шта сам најпосље
украо? Сат. Шта ће сат раднику? Да га
носи, не знам а што? Гдуна сујета! Да
види које је пријеме? Али какав је то
сат? Нити ради, нити ће икад радити!
Разумијеш, Саво, да је то никакав сат:
није за ништа друго но да се сребро од
љета претопи.

— Е, није баш тако, Пајо, сат је
добар, заузео се Саво увережено.

Белесов га зачуђено погледа.

— Како то ти мене увераваш, да је
добар? Зар смо заједно крали?

— Мој је био сат, Пајо. Ја сам
лежао у Екатеринограду, али нијесам био
пацијан — тако ми свега на свијету, — но
сам задремао!..

— Тако ли је!..

Белесов збуњено погледа око себе.

— Дакле тако! рече он избјегавајући
савишог погледа, — чудновато!.. Сједи
човјек, разговара се, ништа не подозрева...
Причаш све отворено као човјеку од реда
а међу тим излази да су те испитали! То
је некаква тајна полиција, да вае ђаво
носи подлаце!..

— Немаш право, Пајо,...

— Е, опрости, опрости!.. платићу ти

„Право и поштеди:
„А“ не види — и у туђе светиње не гичи?...“
Котор: Први дан часковог Писма
1892.

Ј. Сундечић.

РАЗЛИЧИТО.

(Политичка партија у Софији.)

Прије неколико дана довршена је у Софији партија противу госпођа: Катарина Каравелова, Елиса Орешаков и Е. Георгов. Све три биле су оптужене, да су за своје утамничене мужеве тражиле помоћ иностранства, и тијем починиле велеиздају земље. Као бранитељи били су им дани ex officio бивши министри Стојков, Радославов и Пазаров. Радославов је међутим уступно обрачу Иванчеву. Коначна расправа обављена је 22 т. м. у Софији, а присуство вало јој је много господе и девојака. Пошто су оптуженице ушле у дворану, те обављени уводни формалитети, прочитана је оптужница. Оптуженице прдале су вјесница новембра прошле године талијанског дипломатског агенту у Софији, грофу де Соназу, као дојену дипломатског збора, меморандум, којим су молиле стране власти за интервенцију код бугарске владе за своје од 15 марта 1891. уапшене мужеве, осумњичене е уморства министра Белчева. Тражиле су, да се поступак поспјени. Овај меморандум дјеломично је штампан у францеским новинама на што је бугарска влада подила против зачетницама оптужбу рад покушане велеиздаје земље тијем, што су намјеравале страну помоћ признати.

Све три оптуженице неповиједиле су, да нијесу писале ни прдале никаквога меморандума, већ само писмо, којим су молиле пријатељско посредовање страних заступника, те по том нијесу тражиле непријатељских корака. Свиједоци су неповиједили, да се сјећају листа, али не његова садржаја. За тијем је говорио први бранитељ, госпође Каравелова Стојков. Он рече: „Овдје на оптуженичкој клупи не сједи обична жена, већ супруга бившег министра предеједина Каравелова. који је егајао у првим редовима наше за неодвисност борбе се отаџбине. Његова су дјела златним словима убиљена у књизи наших најповијих догађаја. И пета моја клиентка често пута је доказала своје домољубље, а ја сјећа сам на 18 септембра 1885. кад је госпођа Каравелова стајала на улици софијској, да одбрани домовину од издарица. Она околност као и она, да је моја клиентка радила као дубеља жена и супруга, да снаен свог војна, — а и закон позиваје за то погодности — склонути ће Вас, господе поротници и судни, да је ослободите и прогласите невином.“ — Стојков приредише пиза тог говора овације, — а по недне прогласише су све три оптуженице невиними.

О самој супруги Каравеловој јављају е друге стране: Катарина Каравелова значи за Бугарску програм. Док је данашњи владалац бугарски још био у Бечу млад поручник 11. ц. и кр. коњ. пуковније, који је једва почео учити војне знаности, била је Катарина Каравелова најмогућнија особа Бугарске, коју су њезини пријатељи и противници мало иза берлинског конгре са поду озбиљно, а поду саркастично називали „бугарском Катарином“. Она се је родила око год. 1846., те је учила на свеучилишту грађанске школе, гдје је нашла као колегу учитеља Петка Каравелова, који ју је мало за тим вјенчао. Она није љепотица, али посједује лице од мрамора, очи од ватре и значај од оцјели. У злих и добрих данах, у сјају и тамници, умјела је она сачувати своје достојанство и опши интересе. Она је фактично управљала судбином Бугарске, јер је стекла највећи утиљив на свог супруга. Више по једно министарско виеће држано је у њезини салону, под њезиним предјеједничством, а тврди се, да је она умјела сјајним говорима побити све приговоре опозиције и приговорах њезиних основах. Петко Каравелов више пут је замијенио министарску столицу е тамницом, у којој и сај сједи, али вазда се је подигао до нова сјаја, а све то умношћу своје жене. Бугарски суд прогласио је Катарину неужном, а вјероватно је, да ће она са својим супругом још данас еутра играти поново одаучну улогу у бугарској дневној историји. П. Н.

(Злато и сребро свјетских банка.)
У вријеме, кад се ради о регулацији валуте, занимљиво је знати, колико рачунају финансијални кругови, да се налази злата и сребра код разних банака у залиха и циркулацији крајем децембра 1891. О том највјешћује берлински бурзовни лист елиједје:

Залиха злата износила је крајем децембра 1891. у цијелом код свијех познатих државних банка 8674 мил. франака. Поједино банке редају се овако: Американски тресор 1446, руска државна банка 1370, француска банка 1338, њемачка држ. банка 873, енглеска банка 502, аустралиске банке 491, сједињене банке невјоршке

472, разне енглеске банке 200, талијанска народна банка 187, талијанске разне банке 184, шпанска банка 160 разне америк. банке 155, њемачки тресор 150, аустро-угар. банка 136, руски тресор 130, шкотске банке 119, талијански тресор 114, разне њемачке банке 97, холандска банка 82, банска банка 80, преке банке 77, делгијска пар. банка 68, швицарске банке 65, румунска банка 62, норвешка банка 25, шведске држ. банка 24, финска банка 22, алгирска банка 14, шведске прив. банке 10, ериска пар. банка 10, португалска банка 8, грчка пар. банка 3 мил. фр. у злату, — укупна залиха 8674 мил. фр.

Залиха сребра износила је концем децембра 1891. а цијелом код свијех банка само 4577 мил. фран. Поједине се банке редају овако: Американски тресор 2163, француска банка 1254, аустро-угарска банка 351, њем. држ. банка 240, холандска банка 162, шпанска банка 106, талијан. пар. банка 38, разне амер. банке 35, белгијска пар. банка 85, талиј. банке 32, сједињене невјоршке банке 80, швицарске банке 26, шкотске банке 17, алгирска банка 13, шведске прив. банке 11, талијански тресор 10, португалска банка 10, преке банке 9, бугарска пар. банка 8, руска државна банка 5, њемачке разне банке 5, шведска државна банка 4, финска банка 3, румунска банка 1 мил. фр., — укупно 4577 мил. фр.

Закључке из ових бројева произлазеће лако ћеш је моћи створити.

ТЕЛЕГРАМИ БЕЧКОГ „КОР. БИРА“.

АТИНА, 23 фебруара. Тридесет посланика Делијансове странке изјавили су Краљу да би они подржавали кабинет који би саставио Ради и који би могао одговорити мучној ситуацији.

ЦАРИГРАД, 23 фебруара. — Нелидов је протестирао на Порти противу чланка „Свободе“ о убиству Волковића, као увреде противу Русије и Турске.

АТИНА, 24 фебруара. — Дејемис је потужио заклетву као министар финансије. Предстоји наименовање министра у Риму Мелетопулоса министром иностранијех дјела.

БУКУРЕШТ, 25 фебруара. — Краљ је отворио парламенат престолнијем говором, објављујући важне законске предлоге о оружавању, и конституирајући, да су са сребром све је вронске државе изјавиле, да жуде уздржати мир. Румунска елиједјећи такођер политику мира и реда, поноси се да може рећи да су њени односи са свијема државама најпријатељскиј.

БИОГРАД, 25 фебруара. — Скупштина је примила у првом читану законски предлог о највишој контроли државној са неправком Катиневим.

АТИНА, 25 фебруара. — Мелетопулос је наиме новим министром иностранијех дјела.

БУКАРЕШТ, 26 фебруара. — Сенат и заступничка кућа одобрили су све изборе. Кантакузен је изабран за пресједника сената.

БУКАРЕШТ, 27 фебруара. — Генерал Ману изабран је за пресједника камаре.

БИОГРАД, 27 фебруара. — Овако се реконструирао кабинет: Пашић пресједничтво и спољашње послове; Таушановић унутрашње послове; Ђорђевић правду; Вујић финансије; Перо Велимировић грађевине; Јеврем Велимировић рат; Николић просвјету, а ако он не прими, Лазаревић или Анђелковић.

КАДИКС, 27 фебруара. — Започео је процес против анархиста. Јандармарија разгони свјетину, што је ви казала око судског двора, да живи анархија. Било је више уапшенијех особа.

БИОГРАД, 28 фебруара. — Умро је бивши митрополит Теодосије. Митростар Ђаја демисионирао је. Ради ваљни клуб великом већином одбио је декларацију бившег краља Милана, ушљед захтјева Миланова, да држава гарантира вриједност посједа његова у Србији са два милиона.

БЕРЛИН, 28 фебруара. — Цар се лако нахладно, те се чува у постељи.

БЛАГОДАРНОСТ.

Многи су ми честитали сахат, који сам на дар добио од народа и главара округа колашинског, зашто сам прјевао ком. Миласаву Мишићу, који је нише пути е витешким Морачанима направљао робом негда горди Колапин, а тако и другим јунацима њиховим, као: Војводи Миши Радовићу, који је силнога Асан бега араџију погубио и који је са сардаром Милетом Меденицом и другим крајичницима естро силу Делибашину. За то свима онима, који су ми овај премила народни дар честитали, овим путем изјављујем благодарност и ердјачно им захваљавам.

Петине, 28 фебруара 1892.

Радоје Црногорац.

ЈАВНА ЗАХВАЛА.

Са срцем пуним туге и жалости јављамо свијема нашим сродницима, пријатељима и познаницима, да се је наша добра, жарко љубљена, нигда незаборављена и нигда непрежаљена супруга, односно снаха и јетрва:

ПЕТРАНА ГАШИЋ

рођена Петковић.

на 24 фебруара, послје осмодневног, врло тешког боловња, у вјечност преселила у најљепшем цијету свога живота, највећем јоку своје снаге и бујне младости, а то у 28-ој години.

Њена смрт јако је потресла не само тужна и ожаловљена срца наша, него и срца свију наших пријатеља и познаника, али те наше болове олакшале су многобројне пријатељске посјете, како у болести њеној, тако и при потоним часоцима, па и самом погребу, те не могосмо пропуштити а да топло незаблагодарио овдашњем љекару г. др. Петру Миланићу, који се је неууморно трудио и сва љекарска средства употребљивао, само да покојницу одргне из крила немиле смрти; али, на жалост, сви ти његови трудови били су безуспјешни.

Такође топло захваљујемо часном свештенству: г. проту Матановићу, г. Луки Лопачићу и г. Марку Мартиновићу, који покојницу врло дивно опојаше.

Нека је вјечита хвала: поштованим грађанима и грађанкама вароши Цегиња, које у великом броју извоље присуствовати при спровођењу, чиновништву, г. г. учитељима са ђацима, а особита хвала онима, који не само што похиташе да је поспрате до вјечнога дома њеног, већ јој и мртво тијело прекрише и многобројним крсним вијенцима.

Једном ријечју од срца захваљамо свима и свакоме ко-год би присутан овој тужној пратњи као и онима, који брзојавно или телеграфично учествоваше у тузи и жалости нашој, те нам тијем у велико претешке болове олакшаше за нигда незаборавном покојницом.

И још једаред свијема хвала!

Цетиње, 27 фебр. 1892.

Ожаловљени:

Супруг: Јевто Гашић; ђевер: Перо Гашић и јетрва: Анаста Гашић.

О Г Л А С И.

ДОБРА ЗАСЛУГА!

Ко црногорске жигане поштанске билеге екупља плаћам му ја за сваку 100 З фр. а и више ако су измијешане. Купујем их одвиш за готове новце, — ако их и највишој количини има. Сигурно је моја фирма, која је добро позната и која постоји од 1867 године.

Будапест Felix Weis.
Révay-utca 2. Briefmarken Handlung.
(3—16)

Препоручујем све врсте музикалних инструмената, њихове дјелове и сваковрсне жице. Сви се инструменти угађају на нормални глас. Поправке се најтачније извршују. Купујем сува овчија пријев. за прављење жица у фабрикама потпомоћним одаустријске државе. Траже се путници и агенти за веће вароши уз провиизију.

Schönbach kod Egera
(Böhmen.)

Vincenza Müllera

субвенционирана фабрика жица и музикалних инструмената.

(1—2)

ВЕЛИКА РАСПРОДАЈА!

Њу Јорк и Лондон нијесу јевропски континент поштеђели, те је једна велика фабрика сребрних радња принуђена, да цијело своје стовариште за једну врло малу надничарску плату тако рећи дарује.

Ја сам ошумоћен да овај палог извршим.

ДАРИВАМ

свакоме, био богат или сиромаш, слиједече ствари, за цијену од само 18 франака и то:

- 6 комада најфинијих тресених пожева од првог енглеског челика,
- 6 комада патентираних американских сребрних виљушана из једног комада,
- 6 комада патентираних сребрних ојница,
- 12 комада патентираних сребрних ојница кафењих,
- 1 комад патентираних сребрних ојнице за сушу,
- 1 комад патентираних сребрних ојнице за млијеко,
- 6 комада енглеских таџа,
- 2 комада чирака (свијетлака),
- 1 комад чједла за чај,
- 1 комад цукарни посипач.

42 комада.

Сви горе наведени 42 комада врије дили су прије преко 40 флорина, а сад се добијају за најниже прорачунату цијену од 18 франака. Американско патентирано сребро ескроз и ескроз је бијели метал, који сребрну боју задржава кроз читавих 25 година, за које гарантирамо.

Најбоље освједочава, да при овоме еспању не постоји никакво варање, јер се овим јавно обезвјујем, да ћу свакоме етвари поручено, коме се не би допадале, опет и а т р а г примити и припадајућу му новчану суму повратити.

Поред овога, нека нико не пропушти садашњу прилику, да ову дивотну гарнитуру набави.

Порудбину шаљем само за готов новац.

Особито препоручујем чистећи прапак за ово посуђе, којег се једна кутија, са напутком, добија за 23 новчића.

P. PERLBERG'S AGENTUR

der verein. amerik. Patent-Silberwaaren-Fabrik.
Wien, 11. Rembrandtstrasse 33.

Ивод из добивених писама:

Са Вашом пошиљком од 42 комада за 18 франака потпуно смо задовољни и молимо за другу порудбину.

ERNST RITTER v. FUMÉE, из Трна

(4—6)

GRAF FIDEL KÖNIGSEGG, из Магарске.

GRANDS MAGASINS DU
Printemps

NOUVEAUTÉS
Envoi gratis et franco

du catalogue général illustré, renfermant toutes les modes nouvelles pour la SAISON d'ETE, sur demande affranchie adressée à

MM. JULES JALUZOT & Ce
PARIS

Sont également envoyés franco, les échantillons de tous les tissus composant nos dernières assortiments, mais bien spécifier les genres et prix. Tous les renseignements nécessaires à la bonne exécution des commandes, ainsi que les conditions d'expédition, sont indiqués dans le Catalogue. Envoi franco de port jusqu'à destination de toute commande de 50 francs payée par avance, pouvant être expédiée en un colis postal.

ПЕЧАТИ

од каучука и метала могу се наручити; а печати поручени находе се готови код потписанога.

Цетиње, 1891.

Драгутин Ђакић.